

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

I en lang række vesteuropæiske lande er fusioner og virksomhedsovertagelser underlagt forskellige former for offentligt indseende og kontrol.

Formålet med det offentlige engagement er af såvel konkurrencepolitisk som bredere erhvervspolitisk karakter.

I Danmark registreres fusioner og virksomhedsovertagelser af Monopoltilsynet i årlige rapporter på baggrund af offentligt tilgængelige informationer, men uden mulighed for indflydelse på udviklingen overhovedet. Behovet for et offentligt engagement i virksomhedsfusioner er øget voldsomt i den seneste tid på baggrund af den massive udenlandske investering i danske virksomheder.

Alene i 1987 er således omkring 12.000 danske arbejdspladser overgået til udenlandsk ejede og dominerede virksomheder svarende til en omsætning på ca. 12,5 mia. kr.

Den foreløbige udvikling i 1988 tyder på, at tendensen til et stigende antal opkøb fortsætter ikke mindst som optakt til etableringen af EF's indre marked.

Virksomhedsfusioner kan være en fordel for såvel de berørte firmaer som de lande, hvor virksomhederne er hjemmehørende, men det er langt fra altid tilfældet.

Risikoen ved udlandets storkøb af danske virksomheder er tab af arbejdspladser, tab af dansk viden og knowhow og dermed forringelse af forsknings- og udviklingsmulighederne i dansk industri, kapitaldræn via udenlandske virksomheders hjemtagning af store udbytter og endelig forringelse af betalingsbalancen og en større afhængighed af udlandet i den økonomiske politik.

Derfor er det afgørende for dansk industri og dansk økonomis selvstændighed, at der sker en demokratisering af beslutningsprocessen i forbindelse med virksomhedsovertagelser, så medarbejdernes og samfundets interesser indgår i overvejelserne.

Herunder bør der sikres mulighed for, at alternativer til et udenlandsk opkøb undersøges grundigt.

Et varslingsystem skal sikre, at alle berørte parter er orienteret om opkøbsplaner i god tid, og beredskabstjenesten skal sikre, at forudsætningerne for et eventuelt alternativ er til stede.

En demokratisering af virksomhedsovertagelser må ses i snæver sammenhæng med tilvejebringelse af den nødvendige mængde risikovillig kapital fra dansk side, og i den forbindelse må de snævre investeringsrammer for lønmodtagerfonde og pensionskasser beklages.

Demokratiseringen af virksomhedsovertagelser skal endvidere ses i sammenhæng med gennemførelse af en tryghedsreform, der sikrer de ansatte beskyttelse mod pludselige afskedigelser og mulighed for indflydelse på egen fremtid.

En vigtig brik i bestræbelserne på at undgå uhenigtsmæssige opkøb af danske virksomheder er skabelse af mere gennemsigtighed i besiddelsen af og handelen med aktier.

Bemærkninger til forslagens enkelte punkter

Ad 1

En offentlig registrering, der finder sted i dag, sker efter en gennemført virksomhedsovertagelse og sikrer derfor ikke, at medarbejderne har kendskab til og indflydelse på handlen.

De nugældende regler sikrer heller ikke, at offentlige får kendskab til virksomhedsovertagelsen, før længe efter den har fundet sted. Alternativer til en udenlandsk overtagelse kan derfor ikke undesøges. Derfor må det lovgivningsmæssigt sikres, at såvel medarbejdere som det offentlige orienteres i rimelig god tid om påtænkte virksomhedsovertagelser.

Den lovpligtige orientering kan f.eks. afgives til Monopoltilsynet, som i dag efterfølgende registrerer overtagelser på baggrund af offentlig omtale.

En fast anmeldelsesprocedure ville lette arbejdet i Monopoltilsynet og derfor også have en afbureaukratiserende funktion.